

EETTISEN ELÄINKAUPAN SERTIFIKAATTI		versio 3		sivu 1/7	
Laatija	tark.	hyv.	edell. ohje	Pvm 14.1.2018	
			3.10.2012		
			9.6.2016		
asiakirja EESP			koodi HN3		
KESYHIIREN (<i>Mus musculus</i>) PITOVAATIMUKSET, HOITO JA KÄSITTELY					
Jakelu jakelulistan mukaan					

OHJEEN TARKOITUS

Tässä ohjeessa kuvataan kotihiiren (*Mus musculus*) pitovaatimukset ja hoito eläinkaupassa.

MUUT TÄHÄN OHJEESEEN LIITTYVÄT OHJEET

M4 Laatukäsikirjan, menettelyohjeiden ja hoito-ohjeiden jakelu ja lukuoikeudet sekä M7 Laatudokumenttien arkistointi ja hävitys.

Seuraavat yleisohjeet: ”Pikkunisäkkäiden yleisohje”, ”Toisilleen vieraiden yksilöiden yhdistäminen”, ”Sairauden oireiden tunnistaminen ja hoitoon toimittaminen” HNY3, ”Eläinten kuljettaminen”, ”Alaikäisen ostajan lomake” sekä asiakasohjeet ”Kotihiiren hoito”, ”Pienlemmikit ja lapset” ja ”Eläimen ottamista harkitseville”.

YLEISTÄ

Ohje on tarkoitettu eläinten lyhytaikaiseen säilytykseen eläinkaupassa siten että niiden hyvinvointi tulee turvatuksi. Lyhytaikaisella säilytyksellä tarkoitetaan alle kahden kuukauden säilytysaika.

Mikäli eläimiä säilytetään eläinkaupassa pitempiä aikoja, esimerkiksi siitoseläiminä tai koska niitä ei saada myydyksi, noudatetaan asiakasohjetta ”Hiiren hoito”.

Eläinkaupassa lemmikkeinä pidettävien eläinten, joita ei ole tarkoitettu myyntiin, hoito ja pitovaatimukset noudattavat asiakasohjetta ”Kotihiiren hoito”.

Väliaikaisesti eläimiä voidaan säilyttää myös tilavaatimukset alittavalla tavalla, kuitenkin siten, että eläimen hyvinvointi ei vaarannu eikä säilytys ole eläinsuojelulain ja -asetuksen vastaista. Väliaikaisella säilytyksellä tarkoitetaan korkeintaan viikon mittaista aikaa.

Eläinten yleiskunto tulee tarkistaa päivittäin, myös viikonloppuisin. Lisäksi on varmistettava että eläimillä on jatkuvasti riittävästi ruokaa ja juomaa.

Eläinkaupan henkilökunnan tulee tunnistaa nisäkkäiden yleisohjeessa ”Sairauden oireiden tunnistaminen ja hoitoon toimittaminen” esitetyt sairauden tai huonovointisuuden merkit ja osata toimia niiden perusteella.

ELINIKÄ JA AIKUISKOKO

Hiiren elinikä on 2-3 vuotta. Täysikasvuinen uroshiiri voi painaa yli 50 grammaa, naaraat ovat yleensä pienempiä.

OLOSUHDEVAATIMUKSET

Huoneenlämpö 23-25 °C. Jos hiirtä pidetään suosituslämpötilaa viileämmässä, on pidettävä huolta siitä, että sillä on aina runsaasti pesämateriaalia. Lämpötila ei saa nousta korkeammaksi kuin 30 °C, koska hiiri saa herkästi lämpöhalvauksen tätä korkeammassa lämpötilassa.

Huoneilman suhteellinen kosteus 45-65 %.

Valo-hämärärytmi 12/12 - 10/14 h.

Hiirellä tulee olla niin paljon tilaa, että se voi ojentautua suoraksi, kurkottaa suorana ylöspäin sekä liikkua normaalisti. Hiiri on kiipeilevä ja kaivautuva eläin, jolle häkin korkeus on pinta-alaa tärkeämpi, ja sillä tulee olla mahdollisuus kiipeillä häkissään. Hiiri tarvitsee myös runsaasti tilaa voidakseen liikkua ja käyttäytyä normaalisti. Lisäksi riittävä mahdollisuus liikkua suojaa hiirtä ummetukselta ja monilta muilta suolisto-ongelmilta.

Hiirellä tulee olla pesälaatikko tai muita suojapaikkoja, jonne se voi vetäytyä lepäämään. Pesälaatikko ei saa viedä enempää kuin 1/3 häkin pohjan pinta-alasta.

Häkin vähimmäiskoot: Häkin tulee olla pohjapinta-alaltaan vähintään 0,2 m² (esim. 40 x 50 x 35 cm) 1-8 hiirelle. Häkin korkeuden tulee olla vähintään 35 cm. Ryhmäkoko ei saa ylittää kahdeksaa aikuista yksilöä.

Pohjapinta-alasta voidaan kompensoida 10 % (0,02 m²) yhdellä tai kahdella kiipeilytasolla. Tasojen yhteenlasketun pinta-alan tulee olla vähintään 20 % vähimmäispinta-alasta (0,04 m²). Asumuksen korkeuden tulee tällöin olla 1,5 kertaa vähimmäiskorkeus (52,5 cm).

Ryhmän jokaisella aikuisella tulee olla suojapaikka, esimerkiksi pesälaatikko tai matala katos sekä liikkumatilaa. Yhden suojapaikoista, esim. pesälaatikon, tulee olla niin suuri, että kaikki hiiret mahtuvat siihen yhtäaikaan. Pesälaatikon tai katoksen katon tulee olla niin tukeva, että se kestää hiiren painon. Suojapaikkojen lisäksi hiirille tulee tarjota virikkeitä, kuten kiipeilytelineitä, kiipeilytasoja, putkia, riippumattoja tms.

Hiirelle tulee tarjota myös pesämateriaalia. Pesäntekotarvikkeiksi sopivat muun muassa heinä ja ns. ekokuitu. Pesän tekeminen lisää hiiren turvallisuudentunnetta. Pesävanu ei sovi pesäainekseksi, koska hiiri saattaa saada sen syömisestä suolistotukoksen.

Nuoret hiiret ovat vilkkaita, hyppiviä ja kiipeileviä. Niillä on oltava mahdollisuus liikuntaan, jotta niiden luusto ja lihaksisto kehittyisivät normaalisti. Tämän vuoksi häkissä on oltava riittävästi vapaata lattia- ja seinäpinta-alaa.

Häkin tulisi olla mieluiten edestä avattava, koska hiiri vaistomaisesti säikkyi ylhäältä lähestyvää liikettä.

On suositeltavaa, että asiakkaat voivat tarkastella hiirihäkkiä vain yhdestä suunnasta.

Hiirenpoisat saattavat tulla ulos jopa hiirille tarkoitetun häkin pintojen välistä. Tämän vuoksi poikasia tulisi pitää terraariossa.

Mikäli hiiren asumuksena käytetään kiinteäseinäistä terraariota, sen ilmanvaihdon on oltava riittävä. Kiinteäseinäisessä, verkkokattoisessa asumuksessa ilmanvaihto voi olla heikko ja ammoniakkipitoisuus saattaa nousta nopeasti vahingollisen korkeaksi. Myös terraariossa hiirille on järjestettävä mahdollisuus kiipeillä.

KUIVIKKEET

Kuivikkeeksi käy kutterinpuru, lehtipuuhake tai muu pehmeä, pölyämätön ja imukykyinen kuivikemateriaali. Sahajauho ei sovellu kuivikkeeksi hienojakoisuutensa vuoksi. Hienojakoinen pöly voi tunkeutua hengitysteihin ja tukkia suun ja sieraimet.

Kuiviketta tulee olla mahdollisimman paksulti, mieluiten 15 cm, kuitenkin vähintään 10 cm, jotta hiiri voi kaivautua ja tehdä tunneleita kuivikkeiden sisään.

Kuivikkeet tulee vaihtaa niin usein, että hiiren terveydelle haitallinen ammoniakki ei ole ihmisen aistittavissa.

Hiiren häkki puhdistetaan pääsääntöisesti vedellä, hajustettuja pesuaineita tulee välttää.

RUOKINTA JA JUOTTO

Hiiri syö lyhyin väliajoin ympäri vuorokauden. Tämän vuoksi hiirellä on oltava jatkuvasti saatavilla lajille sopivaa jyväsekoitusta tai hiirelle tarkoitettuja täysravintopellettejä. Hiiren tulee saada myös tuoretta ruokaa kuten hedelmiä, vihanneksia ja juureksia sekä proteiinipitoista ravintoa kuten vähärasvaista lihaa, munaa tai jogurttia muutaman kerran viikossa.

Hiirellä tulee olla jatkuvasti saatavilla vettä. Vesi vaihdetaan ja vesipullo puhdistetaan päivittäin. Vesipullon toimivuus tulee varmistaa päivittäin.

Ruokakuppi puhdistetaan vedellä vähintään kerran viikossa, tarvittaessa useammin.

SOSIAALISET VAATIMUKSET

Hiirtä tulee pitää ryhmässä aina kun se on mahdollista. Mikäli ryhmässä pitäminen ei ole mahdollista, hiirellä tulee olla haju- ja kuulokontakti lajitovereihin. Ryhmäkoko maksimissaan 7-8 aikuista eläintä, koska hiiri ei pysty tunnistamaan yksilökohtaisesti yli seitsemää yksilöä. Useamman yksilön pitäminen yhdessä johtaa jatkuviin hierarkiataisteluihin.

Luovutusikäiset naaraspoikaset tottuvat yleensä toisiinsa ilman suurempia ongelmia.

Uroshiiret eivät tule toimeen keskenään ja taistelevat yleensä erittäin rajusti, usein kuolemaan saakka. Sen sijaan kastroidu uros sopii hyvin naaraan toveriksi.

Mikäli ryhmässä pidettävillä hiirillä esiintyy tappelua tai esimerkiksi puremajälkiä, ne on erotettava välittömästi toisistaan. Toisilleen vieraiden naarashiirten yhdistämisestä keskenään tarkemmin yleisohjeessa HNY2.

Mikäli kaksi aikuista naarashiirtä myydään yhdessä pidettäväksi, niiden on suotavaa olla tottuneita toisiinsa. Tämä on erityisen tärkeää, mikäli ostajalla ei ole aiempaa kokemusta toisilleen vieraiden hiirten yhdistämisestä.

On suositeltavaa, että uroshiiri kastroidaan, jotta sitä voidaan pitää ryhmässä. Mikäli asiakas tahtoo teettää kastraatioleikkauksen ostamalleen hiirelle, eläinkaupan henkilökunnan tulee osata ohjata asiakas pieneläimiin perehtyneelle eläinlääkärille.

YHDISTÄMINEN MUIDEN LAJIEN KANSSA

Hiirtä ei tule pitää samassa asumuksessa muunlajisten eläinten kanssa.

Hiirihäkkiä ei saa sijoittaa siten, että siitä on näköyhteys petoihin (esim. fretti), joita hiiret vaistonvaraisesti pelkäävät ja joiden läheisyys voi aiheuttaa niille stressiä. Hiiren pitämistä samassa huoneessa petoeläinten kanssa tulee mahdollisuuksien mukaan välttää.

HIIREN KÄSITTELY

Hiirtä käsitellään rauhallisin ja hellävaraisin, mutta varmoin ottein. Hiirtä lähestytään rauhallisin liikkein suoraan edestä päin. Nopea liike ylhäältä tai sivulta voi säikäyttää hiiren.

On varottava, ettei hiiri pääse putoamaan säikähtäessään.

Hiirtä tartutaan hännän tyvestä ja nostetaan se nopeasti kämmenelle tai kuljetuslaatikkoon. Hiirtä voidaan kantaa lyhyitä matkoja kämmenellä pitäen samalla kiinni hännän tyvestä. Näin varmistetaan, että hiiri ei pääse putoamaan, vaikka se säikähtäisi ja syöksähtäisi yllättäen liikkeelle. Kämmenellä kannettaessa hiiri on luontaisessa asennossaan ja sillä on ”maata jalkojensa alla”, mikä saa sen tuntemaan olonsa turvalliseksi

Kantavan hiiren nostamista tulee välttää kantoajan viimeisellä kolmanneksella.

Hiirtä ei tule jahdata kiinni otettaessa. On tärkeää, että hiiri tuntee olonsa turvalliseksi, kun sitä käsitellään.

Hiirtä ei saa roikottaa hännästä. Häntä vaurioituu herkästi, lisäksi roikkuminen pää alaspäin on hiirelle epämiellyttävää, kivuliasta ja pelottavaa. Mikäli eläintä on kuitenkin pakko nostaa hännästä, häntään on tartuttava aivan tyvestä.

Jos hiiri on sairas tai sillä on kipuja tai se tuntee olonsa uhatuksi, se voi purra käsittelijäänsä niin kovaa että iho rikkoontuu. Eläin saattaa jäädä pitämään hampaillaan kiinni kädestä. Kättä ei tällöin saa ravistaa, koska hiiri tarraa silloin tiukemmin kiinni, vaan on odotettava, että hiiri päästää otteensa.

SUKUKYPSYYSIKÄ, KANTOAIKA, POIKASTEN VIEROITUS

Hiiri saavuttaa sukukypsyyden noin neljän viikon iässä. Uros- ja naaraspoikaset tulee erottaa toisistaan vieroituksen yhteydessä vahinkopoikueiden välttämiseksi.

Astutettavan naaraan tulee olla vähintään 3 kuukauden ikäinen ja hyväkuntoinen. Ensisynnytyksen on tapahduttava ennen kuuden kuukauden ikää.

Hiiren kantoaika on 19-21 vuorokautta. Naaras tulee heti synnytyksen jälkeen kiimaan ja voi tulla kantavaksi. Tämän vuoksi urosta ei tule pitää samassa häkissä synnyttävän naaraan kanssa. Naaraalle on annettava vähintään kuukauden lepoaika vieroituksen jälkeen ennen seuraavaa astutusta. Naaraalla ei suositella teetettävän enempää kuin kolme poikuetta elämänsä aikana. Yli 1-vuotiasta naarashiirtä ei suositella pidettävän siitoskäytössä.

Hiiri synnyttää kerralla yleensä 6-20 poikasta. Poikaset syntyvät kehittymättöminä: sokeina, kuuroina, karvattomina ja lähes liikuntakyvyttöminä. Poikaset ovat täysin riippuvaisia emonsa hoivasta noin kahden ensimmäisinä elinviikkonsa aikana. Synnytyksen jälkeisinä päivinä hiiriemoa ei saa häiritä.

Poikaset vieroitetaan 3-4 viikon iässä riippuen poikasten yleistilasta. Hiiren luovutusikä on noin 5 viikkoa riippuen poikasen yleistilasta.

Hiiren poikaset liikkuvat ja hyppivät hyvin nopeasti ja arvaamattomasti noin kolmen viikon iästä viiden viikon ikään. Tämän ikäistä poikasta käsiteltäessä tulee varoa, ettei se pääse hyppäämään korkealta ja loukkaamaan itseään.

HIIREN MUU HOITO

Hiiren hampaat kasvavat jatkuvasti, joten se tarvitsee hampaita kuluttavaa ravintoa. Hampaat on tarkastettava säännöllisesti. On tarkkailtava, etteivät hampaat kasva liikaa tai halkeile.

Hampaiden liikakasvu voi johtaa pahimmillaan estää syömisestä. Hampaiden kunto on tarkistettava välittömästi, mikäli hiirellä on syömisvaikeuksia. On huomattava, että ylikasvaneet poskihampaat pystyy havaitsemaan vain eläinlääkäri.

Terve eläin huolehtii itse turkkinsa puhtaudesta. Likaantuneet alueet - esimerkiksi takapuoli ja vatsa ripulin yhteydessä tai mikäli hiiren makuupaikka on jäänyt puhdistamatta - pyritään puhdistamaan pyyhkimällä kostealla.

LAJIN ERITYISVAATIMUKSET

Hiiri on hämäreä eläin, joka on aktiivisimmillaan aamu- ja iltahämärissä. Päiväsaikaan hiirellä on lepoaika ja tällöin parin tunnin unijaksot vaihtelevat lyhyiden valveaolojaksojen kanssa. Nukkuvan hiiren häiritsemistä tulee välttää. Hiiren häkissä on oltava suojainen, hämärä nukkumapaikka, esimerkiksi pesälaatikko. Säännöllisestä vuorokausirytmistä on huolehdittava valaistuksen avulla.

Hiiri on sosiaalinen eläin, joten yhtä hiirtä ei suositella perheeseen, jossa sillä ei ole lajitovereiden seuraa.

Kahta toisilleen vierasta aikuista urosta ei tule yhdistää keskenään, vaikka ne olisi kastroidu.

LIITTEET

Liite 1 Jakelulista

Liite 2 Luettelo lähteistä ja käytetyistä asiantuntijoista